

A szabad világ gazdasági és politikai helyzete

Nyugat-Európa országai egyre szorosabb együttműködési formákat eredményeztek:

- 1957-ben megalakult az Európai Gazdasági Közösség (Közös Piac), kiemelkedő szerepet játszott ebben a francia-német megbékélés.

Az Egyesült Államok:

- nem szenvedett háborús pusztítást
- az ipar tovább fejlődött
- a hidegháborús csúcstechnológia lehetővé tette az űrutatást
- hiányosságai ellenére is a világ legfejlettebb demokráciája volt.

Japán is „eltanulta” a demokráciát, kiegészítve a hagyományos értékekkel.

A demokratikus országokban a lakosság életszínvonala sokat növekedett: jobb ételek, jobb autók, autópályák, háztartási gépek, reklám = fogyasztói társadalom. Jelentős mértékben fejlődött a szolgáltatási (harmadik) szektor. Intézkedéseket hoztak a hátrányos helyzetűek megsegítésére: munkanélküli segély, orvosi ellátás, öregotthonok stb. Az 1980-as években egyre inkább jelentkezett az állam eltávolításának tendenciája a gazdasági életből.

A '80-as évek elején a SZU és az Egyesült Államok katonai téren egyenlő volt = a „terror egyensúlya”. Az EÁ elnöke, Ronald Reagan ezért elhatározta, hogy Amerikát „kozmosz pajzzsal” szereli fel (= csillagháborús terv), de terve nem valósult meg, mert időközben a kommunista tábor válságba került.

A hidegháború 1989-1990-ben ért véget a SZU felbomlásával és a kelet-európai kommunista rendszerek bukásával.

A kommunista világ politikai és gazdasági helyzete

Kelet-Európa és Ázsia kommunista országai a szovjet szocialista modellt követték (a SZU nyomására). Latin-Amerika országai közül a kommunizmus egyedül Kubában maradt fenn hosszabb ideig.

Az erőltetett iparosítás és a mezőgazdaság kollektivizálása megteremtette a gazdasági válság feltételeit.

Kínában Mao Ce Tung próbálta felgyorsítani a szocialista gazdaság kialakítását („nagy előreugrás”), de kudarcot vallott. Halála után Teng Xiao Ping sokat tett az ország modernizálásáért + engedélyezte a szabad piac bizonyos elemeit az állami irányítás alatt levő gazdaság mellett. Kína sokat fejlődött. Azáltal, hogy

kifejlesztette saját nukleáris fegyverét, létrejött az EÁ – Kína – SZU erőháromszög = a kétpólusú felépítés vége.

A kommunista országok képtelenek voltak gazdaságilag utolérni a kapitalista országokat.

A megtorlások, a bürokratikus rendszer, a pártaktivisták diktatúrája ellenálláshoz (disszidencia), népi megmozdulásokhoz vezetett:

- 1956 Magyarország
- 1968 Csehszlovákia
- 1980-as évek Lengyelország (Szolidaritás).

A '80-as években a szovjet rendszer válságba került. Mihail Gorbacsov, 1985-től a SZU vezetője megkísérelte a társadalom és a gazdaság megújítását. Két kulcsszó:

- peresztrojka (átalakítás)
- glasznosztj (nyitottság).

Kísérlete kudarcra volt ítélve. A kelet-európai szocialista országokban liberális mozgalmak illetve forradalmak útján megtörtént a hatalomátvétel és a rendszerváltás.

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ

Kiegészítés (az egyetemes történelem leckéhez)

Románia területi vesztesége:

- 1940 június végén – Besszarábia és Észak-Bukovina átadása a Szovjetuniónak
- 1940. augusztus 30 – Észak-Erdély átadása Magyarországnak, a Kadrilater átadása Bulgáriának (= II. Bécsi Döntés)

A veszteségek hatására II. Károly román király lemondott fia, Mihai javára. Miniszterelnöknek Ion Antonescut nevezte ki, aki németbarát politikát folytatott és 1944. augusztus 23-ig Románia teljhatalmú vezetője volt.

1941. június 22-én, amikor Németország megtámadta a Szovjetuniót, Románia azonnal, Magyarország pár nap múlva csatlakozott. Jelentős emberveszteségek: a románok Sztálingrádnál, a magyarok a Don-kanyarban.

Románok és magyarok egyaránt elégedetlenek voltak a II. Bécsi Döntéssel és a német szövetséggel. Romlott az életszínvonal, kölcsönös elnyomó politika zajlott a nemzetiségekkel szemben, cenzúra.

Észak-Erdélyben is bevezették a Magyarországon érvényes zsidó törvényeket (= másodrangú állampolgárok lettek, nem vehettek részt a közéletben, politikában, gazdaságban).

Miután Magyarország német katonai megszállás alá került, megkezdődött a zsidók népirtása (= holokauszt). Először gettókban különítették el őket, majd munkatáborokba vagy haláltáborokba deportálták a magyar zsidókat.

Romániában is voltak zsidótörvények, de nem deportálták a zsidókat náci haláltáborokba. Az állami hatóságok „foglalkoztak” a zsidókérdéssel. Többnyire a Dnyeszteren túli területre deportálták őket.

1944. augusztus 23 – Mihai román király vezetésével félreállították Romániában Antonescu kormányát és átálltak a szovjet oldalra. A háború végéig a Szovjetunió oldalán harcoltak.

1944 szeptember-október – a román csapatok visszafoglalták Észak-Erdélyt, de a magyarok elleni erőszakos cselekedetek miatt a szovjetek kiutasították a román közigazgatást innen.

1945. március 6 – megalakult Petru Groza szovjetbarát kormánya, helyreállt a román közigazgatás Észak-Erdélyben.

Két évvel később (1947 február) a szövetségesek békeszerződése Romániával érvénytelenítette a II. Bécsi Döntést és elismerte Észak-Erdély Romániához tartozását.

A lecke a tankönyvben a 81. tol a 90. oldalig tart. Ez a lecke csak kiegészítése a történelem leckének amit tanultunk. A tankönyvből megkerlek olvassatok el amit keretek.

Aki akar jegyet! 1 projektet küld be a classroomba **MARTON ARON –rol vagy A ZSIDOK KERDESE ERDELYBEN (a pusztakamarasi zsidotemeto)** románul Camarașu jud. Cluj.

Köszönöm.